

**Pan
Piotr Koj
Prezydent
Miasta Bytomia**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Miejskim w Bytomiu (zwanym dalej Urzędem) w zakresie pobierania oraz wykorzystania opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w latach 2006 – 2008 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 17 listopada 2008 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezydentowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez Urząd zadań z zakresu regulowania lokalnego rynku napojów alkoholowych oraz wykorzystanie środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, pomimo stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości.

¹ Dz. U. z 2007 r., Nr 231, poz. 1701

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

1. **Pozytywnie ocenia się realizację zadań z zakresu regulowania lokalnego rynku napojów alkoholowych i pobierania przewidzianych w przepisach opłat za zezwolenia na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych, pomimo stwierdzonych uchybień.**
- a) NIK pozytywnie ocenia uchwalenie na lata 2006-2007 miejskich programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz miejskich programów przeciwdziałania narkomanii (dalej zwanych miejskimi programami), w tym oparcie ich na rzetelnej analizie uwarunkowań i potrzeb lokalnych. Zaplanowane wydatki na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i zwalczaniu narkomanii wynosiły 2 391 200 zł w 2006 r., 2 311 000 zł w 2007 r. oraz 2 352 700 zł w 2008 r.
 - b) Stwierdzono, że Miasto Bytom, w okresie objętym kontrolą, realizowało zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii za pośrednictwem utworzonego w 1999 r. „Centrum Pomocy Osobom Uzależnionym od Alkoholu i Ich Rodzinom” (zwane dalej „Centrum Pomocy”), w ramach którego działały m.in. Ośrodek Terapii Uzależnień, punkty konsultacyjne, hostel dla ofiar przemocy w rodzinie i Izba Wyrzeźwień.
 - c) W latach 2006-2008 (I półrocze) w Mieście Bytom wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, zawierających powyżej 4,5 % alkoholu, odbywało się zgodnie z zasadami dotyczącymi ich lokalizacji oraz w liczbie nieprzekraczającej, określony przez Radę Miejską w Bytomiu, limit punktów sprzedaży alkoholu (700 do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 600 do spożycia w miejscu sprzedaży). Stwierdzono jednak, że przed podjęciem przez Radę Miejską w Bytomiu uchwały z dnia 23 listopada 2005 r.², zmieniającej zasady usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych określone w uchwale Rady Miejskiej Bytomia z dnia 28 maja 2003 r.³, nie zasięgnięto opinii dowódcy garnizonu stacjonującego w Bytomiu. Wymóg zasięgnięcia takiej opinii został określony w art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*⁴ (zwanej dalej *ustawą o wychowaniu w trzeźwości*).

² Nr LI/784/05

³ Nr X/136/03

⁴ Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zm.

- d) Na podstawie analizy 20 losowo wybranych spraw, zakończonych w 2007 r. wydaniem zezwoleń na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych ustalono, że zezwolenia wydawane były bez zbędnej zwłoki, po zasięgnięciu opinii odpowiednich organów, w oparciu o przedłożoną przez przedsiębiorców dokumentację oraz po uiszczeniu przez przedsiębiorcę stosownej opłaty. Jedynie w 8 przypadkach stwierdzono, że do wniosków podmiotów kontynuujących działalność o wydanie ww. zezwoleń nie załączono decyzji właściwego państwowego inspektora sanitarnego o zatwierdzeniu zakładu, pomimo obowiązku wynikającego z art. 18 ust. 6 pkt 4 ustawy *o wychowaniu w trzeźwości*.
- e) Na podstawie analizy 22 spraw (tj. 9,3 % spośród 237), w których przedsiębiorcy nie dokonali opłat za zezwolenia w terminach określonych w art. 11¹ ust. 7 ustawy *o wychowaniu w trzeźwości*, stwierdzono, że Urząd zgodnie z art. 18 ust. 12 ww. ustawy stwierdził o wygaśnięciu ważności wszystkich tych zezwoleń.
- f) NIK pozytywnie ocenia przeprowadzanie przez Miasto kontroli przestrzegania przez przedsiębiorców zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Zgodnie z postanowieniami art. 18 ust. 8 ustawy *o wychowaniu w trzeźwości* funkcjonariusze Straży Miejskiej, posiadający stosowne upoważnienia wydane przez Prezydenta Miasta, dokonywali kontroli w powyższym zakresie. W wyniku kontroli pouczano osoby w związku z naruszeniem art. 43¹ ustawy *o wychowaniu w trzeźwości* oraz brakiem stosownych wywieszek informacyjnych, a w przypadku sprzedaży alkoholu bez wymaganego zezwolenia sprawę przekazywano Policji. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości określonych w art. 18 ust. 10 ustawy *o wychowaniu w trzeźwości* Prezydent każdorazowo cofał przedsiębiorcy zezwolenie.

2. Pozytywnie ocenia się sposób wykorzystania środków finansowych, pochodzących z opłat za zezwolenia na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych, pomimo stwierdzonej nieprawidłowości.

- a) W latach 2006-2007 Miasto z tytułu opłat za zezwolenia na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych uzyskało dochody w łącznej kwocie 5 290 682 zł. W tym samym czasie na wydatki związane z realizacją ww. programów przeznaczono kwotę 4 536 762 zł. Pozostała kwota 753 920 zł (14,2 %) zasilila nadwyżkę budżetową Miasta, odpowiednio w 2006 i 2007 roku, a jak wyjaśnił Prezydent Miasta „(...) *ponadplanowe dochody i niewykorzystane wydatki wchodzą w skład nadwyżki budżetowej, z której nie jest możliwe wyodrębnienie dochodów danego rodzaju*”. Zdaniem NIK przyjęty w Urzędzie

sposób rozliczania dochodów, z tytułu opłat za wydawanie ww. zezwoleń, nie gwarantował, że będą one wydatkowane na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii zgodnie z art. 18² ustawy *o wychowaniu w trzeźwości*.

b) Przeprowadzone w trakcie kontroli NIK szczegółowe badanie wydatków z rozdziałów 85153 i 85154 klasyfikacji budżetowej (wydatki na zwalczanie narkomanii i przeciwdziałanie alkoholizmowi), zrealizowanych przez Urząd w 2007 r. w kwocie 2 189 057 zł (z tego 10 995 zł) wykazało, że wszystkie z nich służyły realizacji miejskich programów i zadań określonych w art. 4¹ ust. 2 ustawy *o wychowaniu w trzeźwości* oraz w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu narkomanii*⁵. I tak:

- wydatkowane środki finansowe na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i zwalczania narkomanii przez Urząd oraz inne podmioty nastąpiło w sposób gospodarny, a fakt poniesienia wydatków został przez nie w sposób rzetelny udokumentowany,
- przy udzielaniu i rozliczaniu dotacji celowych na realizację ww. zadań w 2007 r. przestrzegano przepisów ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. *o finansach publicznych*⁶ oraz przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i wolontariacie*⁷. Wszystkim 13 beneficjentom udzielono dotacji, po przeprowadzeniu otwartych postępowań konkursowych, ze wszystkimi organizacjami pozarządowymi zawarto stosowne umowy, a następnie rzetelnie rozliczono z realizacji zadań i wydatkowania środków finansowych w terminach określonych w ww. umowach.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) Przyjęcie sposobu rozliczania dochodów z tytułu opłat za wydawanie ww. zezwoleń, gwarantującego przeznaczenie ich wyłącznie na zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii.**
- 2) Zapewnienie zasięgnięcia wymaganych przepisami opinii przy podejmowaniu uchwał o zasadach usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych.**

⁵ Dz.U. Nr 179, poz. 1485 ze zm.

⁶ Dz.U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.

⁷ Dz.U. Nr 96, poz. 873 ze zm.

3) Przyjmowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, zawierających wszystkie wymagane ustawą o wychowaniu w trzeźwości informacje.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Prezydenta, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania ocen i uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.